

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 34/2026-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Libušou Dočkalovou, advokátkou, Lachova 32, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/60/2020 (pôvodne vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 1S/60/2020) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/60/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. BA-1S/60/2020 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** mu Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. novembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu (pôvodne krajského súdu). Sťažovateľ navrhuje priznanie finančného zadosťučinenia 5 700 eur a náhrady trov konania vo výške 771,68 eur. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov.

2. Ústavnú sťažnosť ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 34/2026-11 z 28. januára 2026 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 27. februára 2020 na krajskom súde žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Centra právnej pomoci (ďalej aj „CPP“ alebo „žalovaný“) sp. zn. KaBA 4225/2020 (KaBA 34733/2019), ČRZ: 16791/2020 z 5. februára 2020 o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci. K žalobe sťažovateľ pripojil napadnuté rozhodnutie CPP a rozhodnutie CPP sp. zn. KaBA 10086/2020, ČRZ: 22909/2020 zo 17. februára 2020 o predbežnom priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci v právnej veci o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia CPP sp. zn. KaBA 4225/2020 (KaBA 34733/2019), ČRZ: 16791/2020 z 5. februára 2020.

4. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním doručeným krajskému súdu 2. júla 2020. Vyjadrenie žalovaného zaslal krajský súd prípisom 7. júla 2020 sťažovateľovi s tým, že má možnosť sa k nemu vyjadriť.

5. Výkon súdnictva vo veci sťažovateľa v dôsledku zmeny tzv. súdnej mapy prešiel 1. júna 2023 z krajského súdu na správny súd, kde je vec naďalej vedená pod sp. zn. BA-1S/60/2020.

6. Žalovaný sa listom č. KaBA/34733/2019-131531/2023 z 3. novembra 2023 dopytoval na stav napadnutého konania.

7. V napadnutom konaní nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté.

8. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ poukázal na to, že od podania žaloby do dňa podania ústavnej sťažnosti uplynulo takmer 6 rokov a i keď vec bola v tom čase pre sťažovateľa naliehavá, súd vôbec nekonal. Konanie sa od začiatku javí ako zmätočné. Dĺžka súdneho konania na správnom súde (predtým na krajskom súde) je podľa sťažovateľa neprimerane dlhá a prehľbuje u sťažovateľa stav právnej neistoty. V postupe správneho súdu (predtým krajského súdu) sa podľa sťažovateľa neodrkadľujú základné princípy súdneho konania, plynulý postup bez zbytočných prieťahov tak, aby bolo možné v primeranom čase vec prejednať a rozhodnúť. Nemalý podiel na prieťahoch v konaní vidí aj vo viacnásobnej zmene zákonného sudcu (senátu).

II.

Vyjadrenie správneho súdu

9. Správny súd k ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko svojím vyjadrením sp. zn. 1SprV/35/2026 z 5. februára 2026, ktorého súčasťou je aj prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní a vyjadrenie sudkyne spravodajkyne.

10. Sudkyňa spravodajkyňa k priebehu napadnutého konania uviedla, že správna žaloba bola krajskému súdu podaná 21. februára 2020, 25. mája 2020 vyzval krajský súd žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe a predloženie administratívnych spisov, 6. júla 2020 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie žalovaného. Krajský súd zaslal žalobcovi 7. júla 2020 vyjadrenia žalovaného k žalobe. Dňa 4. novembra 2025 správny súd nariadil pojednávanie na 16. december 2025 a zaslal účastníkom konania predvolanie na pojednávanie. Správny súd vydal na pojednávaní 16. decembra 2025 rozsudok.

11. Sudkyňa spravodajkyňa vo vyjadrení ďalej poukazuje na to, že jednou z príčin prieťahov v konaní je aj zaťaženosť súdneho oddelenia. Ako sudkyňa spravodajkyňa má pridelených spolu 234 nevybavených nerozhodnutých vecí. Celkovo pridelený počet vecí negatívne ovplyvňuje plynulosť konaní a vybavovanie vecí bez prieťahov. Ďalej uvádza, že ako sudkyňa spravodajkyne jej bola predmetná vec odovzdaná 25. septembra 2025, pričom vec bola meritórne prejednaná a rozhodnutá 16. decembra 2025.

12. Predsedníčka správneho súdu sa s uvedeným vyjadrením stotožnila, pričom upriamila pozornosť na personálny stav na správnom súde (44 sudcov určených pre správny súd, 39 obsadených miest sudcov a 34 aktívnych sudcov), ktorý má nepochybne vplyv na rýchlosť konaní. Správny súd prevzal k 1. júnu 2023 z krajských súdov 5766 nerozhodnutých vecí.

13. V stanovisku správneho súdu absentuje vyjadrenie k návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

14. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať toto vyjadrenie sťažovateľovi na repliku, keďže obsahuje predovšetkým chronologický popis úkonov súdu (známy aj zo samotného spisu) a obranu správneho súdu s odkazom na personálnu poddimenzovanosť správneho súdu a na celkový počet pridelených (prevzatých) spisov, ktorú ústavný súd konzistentne vo svojej judikatúre považuje za neakceptovateľnú (porovnaj bod 23 tohto nálezu).

15. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaných spisov dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom správneho (predtým krajského) súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie vo veci všeobecnej správnej žaloby o preskúmanie rozhodnutia CPP o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci. Svojou povahou ide o vec patriacu do štandardnej súčasti rozhodovacej agendy správnych súdov.

20. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako žalobcu v napadnutom konaní. Ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľa neprispelo k celkovej dĺžke a priebehu napadnutého konania.

21. Ako posledné kritérium ústavný súd hodnotil postup správneho (pôvodne krajského) súdu. Z ústavnej sťažnosti, vyjadrenia správneho súdu a predloženého súdneho spisu vyplýva, že konanie sa začalo doručením žaloby 21. februára 2020. Žalovaný v písomnom vyjadrení z 2. júla 2020 navrhol, aby krajský súd žalobu zamietol (doručené krajskému súdu 6. júla 2020). Krajský súd zaslal žalobcovi 7. júla 2020 vyjadrenie žalovaného k žalobe. Dňa 4. novembra 2025 správny súd nariadil pojednávanie na 16. december 2025, na ktorom bola vec meritórne prejednaná a rozhodnutá (po 65 mesiacoch od zaslania vyjadrenia žalovaného k žalobe žalobcovi).

22. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postup správneho súdu v napadnutom konaní bol nesústredený a neefektívny. Správny súd v napadnutom konaní nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ako žalobcu v napadnutom konaní.

23. Pokiaľ ide o odkaz sudkyne spravodajkyne a predsedníčky správneho súdu na vysoký počet pridelených spisov po zriadení správneho súdu, ako aj na personálnu situáciu na správnom súde (neobsadené miesta sudcov na správnom súde), ktorý možno vnímať ako obranu správneho súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného

súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017). Rovnaký záver vyplýva aj z judikatúry ESĽP, v zmysle ktorej je na členských štátoch, aby organizovali svoje právne systémy takým spôsobom, aby zaručili rozhodnutie o veci v primeranej lehote, preto nadmerné pracovné zaťaženie nemožno vziať do úvahy (porov. Vocaturo proti Taliansku, rozhodnutie z 24. 5. 1991, séria A, č. 206-C, § 17; Cappello proti Taliansku, rozhodnutie z 27. 2. 1992, séria A, č. 230-F, § 17; sťažnosť vo veci Bieliński proti Poľsku, č. 48762/19, rozhodnutie z 21. 7. 2022, § 46).

24. Po podaní ústavnej sťažnosti došlo k rozhodnutiu správneho súdu, ktorý 16. decembra 2025 vydal rozsudok č. k. BA-1S/60/2020-43, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

25. S ohľadom na už uvedené skutočnosti preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

K návrhu na vyslovenie príkazu konať vo veci

26. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal správny súd vo veci konať bez zbytočných prietáhov.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

28. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal správny súd, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

30. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadostučinenie 5 700 eur, ktoré považuje za primerané dobe trvajúceho súdneho konania.

31. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

32. Ústavný súd konštatuje, že zásah do sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote si vyžaduje priznanie finančného zadostučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadostučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadostučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie prípadná náhrada škody (III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03).

33. Ústavný súd považuje sťažovateľom požadovanú sumu finančného zadostučinenia za neprimeranú, resp. preexponovanú a na tomto mieste pripomína, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadostučinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

34. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy v postupe správneho súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania a jeho význam pre sťažovateľa, teda to, čo je pre sťažovateľa „v stávke“, ako aj celkovú dĺžku napadnutého konania, resp. obdobie právnej neistoty sťažovateľa, neefektívnosť všeobecného súdu a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadostučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie finančného zadostučinenia v sume 1 000 eur za primerané (bod 3 výroku nálezu). Vo vyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadostučinenia nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

35. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

36. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2025 (prevzatie zastúpenia a príprava, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje celkom 771,68 eur (bod 4 výroku nálezu).

37. Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

38. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Peter Molnár
predseda senátu